

ALMA JA UNIO HIITosen RAHASTO

Suomalais-virolaisten suhteiden vaalijat

Rahasto perustuu filosofian kandidaatti Alma Hiitosen (o.s. Haavamäe (19.9.1908–9.1.1992) testamenttilahjoitukseen, ja se kunnioittaa nimessään muistoa hänen puolisoistaan, kiinteistöneuvos Unio Hiitosesta (10.6.1910–8.8.1983). Rahasto tukee humanistista tutkimusta, ensisijaisesti suomalais-virolaisten suhteiden, viron kielen, kirjallisuuden, kansanrunouden, kansanmusiikin ja kansatieteen sekä Viron kulttuurin ja historian tutkimusta.

Alma Ireene Haavamäe (vuoteen 1932 Espenberg) syntyi Hiidenmaalla Virossa, ja hänen vanhempansa olivat metsänhoitaja Mihkel Espenberg ja Leena Kask. Perheessä oli kuusi poikaa ja neljä tyttäret, ja Alma oli lapsista kahdeksas. Hän opiskeli Tartossa itämerensuomalaisia kieliä, kansanrunoutta ja kansatiedettä. Alma ja Unio Hiitonen tapasivat 1932 Alman ollessa stipendiaattina Helsingin yliopistossa. Pitkän kirjeenvaihdon jälkeen he avioituivat tammikuussa 1935, ja Alma Hiitonen muutti Suomeen. Hän suoritti filosofian kandidaatin tutkinnon Tartossa 1939.

Sakari Unio Felix Hiitonen (vuoteen 1932 Hidén) syntyi Helsingissä, ja hänen vanhempansa olivat Helsingin yliopiston kreikan ja latinan kielen apulainen Karl Julius Hidén ja kirjastoapulainen Helmi Liisi Parmanen. Perheessä oli kuusi poikaa ja yksi tyttö, ja Unio oli lapsista toiseksi nuorin. Hän pääsi ylioppilaaksi 1928, opiskeli Helsingin yliopistossa ja työskenteli Shellin palveluksessa.

Alma Hiitonen kirjoitti aluksi artikkeleita Virosta ja teki käännöstöitä. Sodan aikana Unio Hiitonen kuvasi rintamalla sotilaita jokapäiväisissä askareissa ottaen yli tuhat kuvaa, joista on tehty kirja Rintamaelämää. Sodan jälkeen Alma Hiitonen kutsuttiin Suomen Filmikamarin toimistohoitajaksi ja Unio Hiitonen Helsingin Olympiakylän isännöitsijäksi 1944.

Kuva: Kansallisarkisto

Elokuussa 1947 Alma Hiitonen sai tarjouksen ryhtyä Helsingin kaupungin ammatinvalinnanohjajaksi, ja hän hoitikin virkaa eläkkeelle jäämiseensä vuoteen 1973 asti. Unio Hiitonen toimi vuodesta 1962 alkaen Hakan Talonhoito Oy:n toimitusjohtajana eläkkeelle jäämiseensä kesään 1973 saakka.

Hän avasi uusia uria Suomen kiinteistöjen hoidossa tuoden muun muassa huoltomiehet talonmiesten tilalle ja julkaisi käsikirjan Kiinteistöjen keskitetty aluehuolto (1968). Hiitonen sai kiinteistöneuvoksen arvonimen 1971.

Unio Hiitonen oli Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran ja Tapakasvatusliiton jäsen ja Käpylän Lions-Klubin perustajajäsen. Hän kirjoitti lukuisia kulttuuri- ja paikallishistoriallisia artikkeleita, jotka julkaistiin vuonna 1980 Alma Hiitosen toimittamana kokoomateoksena Kaikki virtaa. Alma Hiitonen järjesti ja luovutti molempia koskevia asiapapereita Sotamuseolle, Suomen Valokuvamuseolle ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seuralle 1980-luvulla.

Hieman ennen kuolemaansa Unio Hiitonen löysi Seurasaa-reen 1930-luvulla istutetun Eestin tammen. Suomen Kulttuurirahasto pystytti puun yhteyteen muistokilven 1992.

Osuuskunta Sigillum/Seija A. Niemi

SUOMEN KULTTUURIRAHASTON tehtävä on suomalaiskansallisen henkisen ja taloudellisen viljelyn vaaliminen ja kehittäminen. Kulttuurirahasto muodostuu Säätiöstä (perustettu 1939) ja Kannatusyhdistyksestä (perustettu 1937). Säätiön sisällä toimii keskusrahasto ja 17 maakuntarahastoa. Kulttuurirahasto jakaa apurahoja ja palkintoja tieteen ja taiteen tekijöille sekä kulttuurielämän eri aloille toimiville henkilöille ja yhteisöille. Apurahojen ohella Kulttuurirahastolla on myös omaa kulttuuritoimintaa. Lisätietoa www.skr.fi.